

Alternativ till prao

Arbete och välfärdförvaltningens Matchningsgrupp har på uppdrag av styrgruppen prao i samråd med samordnade studie- och yrkesvägledare tagit fram ett material som kan användas som alternativ till prao ifall elever inte kan erbjudas prao under höstterminen 2020. Skolverket framhåller att prao ska erbjudas i första hand men i synnerliga fall kan arbetslivsorienterande aktiviteter erbjudas.

Skolverket menar att de arbetslivsorienterande aktiviteterna som tas fram som alternativ till prao syftar till att eleverna ska få goda kunskaper i vilka yrken som finns, hur man når dit och vad som behövs för att klara av arbetsuppgifter och arbetslivet. Eleverna ska få möjlighet att bli medvetna om sina egna intressen, drömmar och förmågor samt relatera dessa till ett framtida yrkesliv.

Matchningsgruppen konstaterade att det finns en överväldigande mängd material som kan användas för att ge elever kunskap om arbetslivet. Skolverket har exempelvis samlat inspirationsmaterial på sin hemsida och även Arbetsförmedlingen har tagit fram material. Det utbildningsmaterial som utarbetas består av utvalda delar av detta material. Utbildningsmaterialet har delats upp 10 pass. Passen kan användas i valfri ordning men pass1 Framtidens arbetsmarknad och pass 2 Vad vill du jobba med bör användas först.

Temat för veckan är ett yrke som eleven själv väljer och inom varje modul får eleven fundera på hur modulen knyter an till just det yrke man valt. I slutet av veckan presenterar eleven sitt yrke för gruppen.

	Pass 1:	Pass 2:
Måndag	<p>Framtidens arbetsmarknad</p> <p>Instruktion till eleverna</p> <p>Under veckan kommer ni att få mer kunskap om arbetsmarknaden. Vi kommer att prata om olika yrken, arbetsmiljö, sociala koder och kommunikation samt hur man kan marknadsföra sig själv. Ni kommer också att få välja ett yrke att studera närmare som ni sedan presenterar för era klasskompisar. Vi kommer att börja med att prata om yrken och bristyrken.</p> <p>PowerPoint -Framtidens arbetsmarknad</p>	<p>Vad vill du jobba med?</p> <p>Instruktion till eleverna</p> <ul style="list-style-type: none">• Ni ska nu få välja ett yrke som ni under veckan ska ta reda på mer om samt berätta för klasskompisar om• Ni kommer till er hjälp få ett antal frågor kring yrket som ni ska besvara vid er redovisning. Ni kommer också att få fler uppgifter utifrån ert valda yrke under veckan.• För att ta reda på vilket/vilka yrken som kan passa dig gör Arbetsförmedlingens intressetest och välj därefter ett yrke du vill ta reda på mer om. https://arbetsformedlingen.se/for-arbetssokande/yrken-och-studier/intresseguide/ Vill du välja ett annat yrke än vad testet föreslår så är det ok.• Ta sedan reda på som mycket du kan om det valda yrket. På Arbetsförmedlingens hemsida, yrken A-Ö finns ca 600 yrken beskrivna och det finns även en mängd yrkesfilmer på Arbetsförmedlingens Youtube-kanal. Även World skills har tagit fram yrkesfilmer. Känner du någon som

		<p>arbetar inom yrket ta gärna kontakt med den personen och fråga hur en arbetsdag kan se ut.</p> <p>Förslag på frågor som kan besvaras av eleverna under veckan Word -Frågor att besvara kring ditt valda yrke</p>
Tisdag	<p>Arbetsmiljö</p> <p>Upplägg: Syftet är att eleven ska lära sig mer om arbetsmiljö och identifiera olika arbetsmiljörisker. Bilder på olika arbetsituationer i presentationen utgör diskussionsunderlag för vilka risker eleverna kan identifiera. De fyra första bilderna visar en arbetsplats i allmänhet och har olika fokusområden inom fysisk, psykosocial och organisatorisk och social arbetsmiljö. Efter respektive bild visas en film från Arena skolinformation med innehåll om respektive ämne.</p> <p>De sista bilderna visar olika yrke där eleverna ska identifiera de risker som de kan tänka sig är möjliga inom yrkesområdet.</p> <p>Respektive bild bör diskuteras i smågrupper för att sedan redovisas i storgrupp. Efter att filmerna har visats låt eleverna ventilera reflektioner. Avsluta med att låta eleverna fundera på arbetsmiljöfaktorer utifrån deras egna valda yrke.</p> <p>PowerPoint –Arbetsmiljö</p>	<p>Fortsatt arbete med att ta reda på mer om det valda yrket</p>
Onsdag	<p>Prova att vara chef</p> <p>Syfte: Eleverna ska få en förståelse för hur en arbetsgivare kan tänka</p> <p>Inled med att spela spelet påJobbet, prova att vara chef i 15 minuter. För att spela påJobbet individuellt behöver varje elev varsin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dator eller surfplatta (Spelet går även att spela på mobilen) • Hörlurar • Stabil internetuppkoppling <p>Instruktion till eleverna: Ni ska få spela ett interaktivt webbspel som handlar om att vara chef och bestämma vem man anställer. Spela i din egen takt men ni har max 20 minuter på er att bli klara. Ge eleverna webbadressen till spelet: www.påjobbet.se</p> <p>Om de blir klara innan utsatt tid får de ett lösblad med frågor att besvara om spelet, PåJobbet handledning syv 1.1 Efter att ha</p>	<p>Sociala normer och koder i arbetslivet</p> <p>Syfte: Eleverna ska få kunskap om oskrivna regler och koder i arbetslivet</p> <p>PowerPoint - Sociala normer och koder i arbetslivet</p> <p>Gå igenom presentationen. Förklaringsstexter och diskussionsuppgifter finns i presentationen.</p>

	<p>spelat ska ni diskutera spelets innehåll.</p> <p>Inled efterdiskussionen med en runda där alla får säga något kort om vad de tyckte. Avbryt inte och låt inte eleverna avbryta varandra. Ställ eventuella följdfrågor först när rundan är avslutad.</p> <p>Fortsätt nu med efterdiskussionen, se handledarguiden PåJobbet handledning syv 1.1 sid 9. I materialet finns även fler övningar som anknyter till spelet som man kan göra om tid finns. Här finns även förslag på hur spelet kan spelas i grupp.</p>	
<p>Torsdag</p>	<p>Att marknadsföra sig själv</p> <p>1) Börja med att visa filmen, länk. Filmen visar att det är viktigt att tro på sig själv och vara envis för att nå dit man vill. Film -Drömmar och mål</p> <p>2) Låt eleverna göra ett eller flera personlighetstest. Tänk på att det krävs att eleverna har tillgång till dator eller mobiltelefon för att göra testerna.</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://se.41q.com/ • https://jobbsafari.se/artiklar/gor-ett-personlighetstest <p>Instruktion till eleverna: Ett personlighetstest är ett sätt att bli mer klar över sina styrkor och resurser. Ett personlighetstest är egentligen inget test eftersom det inte finns några rätt eller fel. Dina svar kan ge dig insikt i din förmåga att samla in information, fatta beslut samt insikt i hur du använder detta i samspel med andra personer. Arbetsgivare använder ibland personlighetstester som en del av anställningsintervjun när de ska välja vem som ska erbjudas en anställning. Här finns två exempel på korta personlighetstester som du kan prova kostnadsfritt på nätet.</p> <p>Låt eleverna diskutera två och två eller i grupp om de tyckte att resultatet blev rättvisande.</p> <p>3) Uppgift: Det här är jag. Du ska nu välja ut fem ord från kompetenslistan Word –Det här är jag. Motivera dina val och ge exempel på varför orden stämmer så bra på just dig. Resultatet är riktigt bra att använda i dina framtida arbetsansökningar!</p>	<p>Svara på en platsannons</p> <p>Instruktion till eleverna: Nu ska ni få prova på att söka arbete. När man söker jobb lämnar man ofta in ett CV och ett personligt brev. CV är en meritförteckning över vilka utbildningar och vilken arbetslivserfarenhet man har medan ett personligt brev är ett brev där man väcker intresse kring sig själv som person.</p> <p>Leta upp en platsannons inom ditt yrke på Platsbanken.se och skriv ett personligt brev som beskriver dig och varför en arbetsgivare ska anställa dig till det yrke du valt. Använd gärna de ord du valde från kompetenslistan eller något du lärde dig om dig själv från personlighetstesterna.</p> <p>Mall som kan användas för personligt brev finns här Word -Personligt brev -mall. Ett exempel på hur ett CV ser ut finns här Word -CV-mall. (Eleverna kan ha svårt att skriva ett CV utifrån att de saknar utbildning men visa gärna mallen som ett exempel)</p>

<p>Fredag</p>	<p>Berätta för dina klasskompisar om ditt valda yrke</p> <p>Låt varje elev berätta för varandra om sitt valda yrke. Denna uppgift kan genomföras antingen i mindre grupp eller helklass</p>	<p>Vägar till arbete</p> <p>1. Övning, vad påverkar våra val?</p> <p>a) Eleven funderar över vad hos den själv och i omgivningen som påverkar tidigare val mest. (Eleverna har redan nu gjort flera val ex olika ämnen i skolan) Varför blev det som det blev? Diskussion i klassen</p> <p>b) Eleven fundera på framtida valtillfällen och hur hen tänker om sitt agerande. Diskussion i klassen</p> <p>2. Övning, självuppfattning</p> <p>a) Eleven funderar på frågan: Vad skulle du vara intresserad av om du kände till det eller hade provat på det?</p> <p>b) Hur kan man få nya intressen? Gruppdiskussion</p> <p>3. Val till gymnasieskolan</p> <p>I årskurs 9 väljer du till gymnasieskolan. Vad är viktigt för dig när du gör ditt gymnasieval? Gruppdiskussion</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Besöka öppet hus på gymnasieskolorna ● Besöka gymnasiemässan ● Prata med kompisar ● Prata med studievägledare och lärare ● Ta reda på mer om olika gymnasieprogram ● Vara nyfiken ● Prao ● Annat
----------------------	--	--

Kopplingar till I läroplanen för grundskolan 2011 2.6 Skolan och omvärlden

Skolans mål är att varje elev

- kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden,
- har inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv, och
- har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder.

Av riktlinjerna framgår att:

Alla som arbetar i skolan ska

- verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö, och
- bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund.

Läraren ska

- bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning, och
- medverka till att utveckla kontakter med mottagande skolor samt med organisationer, företag och andra som kan bidra till att berika skolans verksamhet och förankra den i det omgivande samhället.

Studie- och yrkesvägledarens, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska

- informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen, och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och
- vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Det finns tydliga kopplingar till arbetslivskunskap i läroplanens centrala innehåll. För ämnet svenska i årskurs 7-9 kan man läsa att eleven ska kunna leda ett samtal, formulera och bemöta argument samt sammanfatta huvuddragen i vad som vidare ska eleven utföra muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen från skola och samhällsliv.

Av det centrala innehållet för ämnet samhällskunskap i årskurs 7-9 framgår att eleven ska ha kunskaper om arbetsmarknadens och arbetslivets förändringar och villkor, till exempel arbetsmiljö och arbetsrätt. Utbildningar, yrkesval och entreprenörskap i ett globalt samhälle. Några orsaker till individens val av yrke och löneskillnader.